

Les aules multisensorials afavoreixen l'atenció i el benestar amb materials i dispositius electrònics que juguen amb el so, la llum o la vibració

Portada

UN ESPAI MÀGIC A LA LLAR D'INFANTS

En resum

Què hi ha dins una aula multisensorial?

EQUIP DE L'ESCOLA JERONI DE MORAGAS

→ **Feix de fibres òptiques:** Els canvis de color al llarg de les fibres afavoreixen l'atenció i l'enfocament de l'infant. El contacte de la fibra els ajuda a percebre les diferents parts del cos. És un dispositiu idoni per treballar la relació causa-efecte, el reconeixement dels colors i el desenvolupament d'activitats que potencien la comunicació.

→ **Nature bag - bossa fetal:** En aquesta bossa, penjada del sostre, l'infant queda col·locat a dins en posició fetal. Queda, així, envoltat de roba i és possible el balanceig. Proporciona amplitud beneficis en les àrees de propiocepció i vestibular, alhora que ajuda a la regulació emocional aportant una gran sensació de seguretat i benestar.

→ **Columna de bombolles:** Permet crear ambients en què els colors, la vibració, els reflexos i la interactivitat obren un ventall de possibilitats per al seguiment visual, la motricitat, la relació causa-efecte o el joc amb els colors. Ajuda a treballar l'estimulació visual, tàctil, auditiva i vibratòria.

→ **Puf vibroacústic:** Vibra al ritme de la música, la veu o el so de qualsevol vídeo o melodia que es reproduïx i genera un efecte impactant i agradable sobre l'infant.

GEMMA CASTANYER

La Juliana va arribar a l'escola bressol CEIF Espronceda de Sabadell amb un anyet de vida. No es desplaçava, no es comunicava, no es deixava canviar el bolquer, ni tampoc consolar. Només plorava. L'arribada de la Juliana al centre va coincidir amb la posada en marxa d'un nou espai dins l'escola: una aula multisensorial –o, com en diuen els més petits, “un espai màgic”–, un entorn especialment dissenyat per a l'estimulació sensorial i que permet adequar els estímuls, controlar el soroll, la il·luminació o la temperatura. Es tracta d'un espai agradable, segur i accessible des d'un punt de vista físic i cognitiu, que afavoreix l'atenció i promou l'exploració, el plaer i els sentiments de benestar servint-se de diversos dispositius i materials.

De manera molt gradual, a poc a poc, la Juliana va començar a accedir a l'espai màgic. “Li fèiem massatges amb les fibres òptiques per cames i braços, verbalitzant cada part, perquè fos conscient del seu propi cos. I en altres sessions li col·locàvem un feix de llums al final d'una rampa per estimular-la a moure's i desplaçar-se”, explica Laura González, directora del centre. “La Juliana tenia un bloqueig físic i social i l'aula l'ha ajudat molt a obrir-se. Ha fet una evolució global molt important, controlada pel CDIAP (Cen-

tre de Desenvolupament Infantil i Atenció Precoç), per la família i per tot l'equip docent de l'escola. N'estem molt satisfets”, afegeix Yolanda Martínez, tècnica de NEE (necessitats educatives especials) del centre.

ESPAIS INNOVADORS

El CEIF Espronceda de Sabadell (hi corresponen les dues imatges petites de sota) atén més d'un centenar de criatures de 0 a 3 anys, moltes de les quals, com explica Laura González, venen derivades del CDIAP i de Serveis Socials del municipi. “Atenem molts infants que provenen de famílies que no poden oferir els estímuls que els seus fills necessitarien en l'etapa que es troben i per això l'aula ens ofereix un plus en aquest sentit. És un recurs més de l'escola que qualsevol infant pot requerir en un moment determinat, tingui o no una necessitat educativa especial”, explica.

A l'aula multisensorial els infants hi poden anar en grup classe o grup reduït. La sessió, de mitja hora de durada, comença amb l'educador anticipant-los el que s'hi trobaran. Els nens es treuen les sabates i ac-

cedeixen a l'espai, que conté –si l'educador ho decideix així– una il·luminació tènue i una música relaxant. Els elements, molts dels quals juguen amb la llum, el so i la vibració, ajuden a integrar aprenentatges i estímuls mitjançant tots els sentits. “El fet de ser un espai on tu pots controlar quins estímuls (ja siguin auditius, tàctils, de so) vols generar, sobretot si hi anem en petit grup, ens facilita molt l'observació de cada infant. La posada en escena convida a la relaxació i a la percepció corporal i a treballar aspectes concrets com el llenguatge en nens que els costa deixar-se anar”, explica Laia Molas, directora de les llars d'infants municipals La Llum i Bressolvent de Manresa.

FOTOS: C. CALDERER / CEIF ESPRONCEDA

A més de poder focalitzar una tasca de manera molt individual, les aules multisensorials permeten explicar contes vivencials o recrear paisatges o festes populars, entre d'altres: "Ens agrada integrar a l'aula allò que curricularment fem a l'escola. Si per exemple treballem el correfoc, projectem imatges a la pantalla digital i els elements de l'aula juguen amb la llum, els sons i els tons d'un correfoc. És com si el visquessis en primera persona", explica Laia Molas.

MÚLTIPLES USUARIS

A Manresa, l'aula multisensorial de Bressolvent és utilitzada de manera recurrent tant pel CDIAP com per l'escola d'educació especial Jeroni de Moragas d'AMPANS, que atén infants i joves de 3 a 21 anys. Rosalia Reñé, membre de l'equip interdisciplinari del centre, recorda que el que passa dins l'aula té l'objectiu "d'enriquir l'infant amb experiències sensorials que permetin ampliar el coneixement del món que els envolta". És important, afegeix, que les sessions de treball segueixin sempre una estructura fixa i rutinària, adequada al ritme dels infants, "perquè siguin capaços d'autoregular-se i anticipar de manera activa tot el que se'ls proposi des de la vessant somàtica, vestibular, vibratòria, auditiva, tàctil... te-

nint en compte que el que s'utilitza a la sala té l'objectiu de proporcionar informació als diferents canals sensorials per ensenyar a interpretar i integrar els estímuls".

Ja hi ha 12 llars d'infants municipals, com les de Manresa i Sabadell, a la demarcació de Barcelona que disposen d'una aula multisensorial gràcies a una dotació de la Diputació de Barcelona. Rafa Homet, diputat delegat d'Educació i mestre d'educació especial de formació, destaca que aquestes aules "són un recurs adreçat específicament a aquells alumnes amb afectacions neurològiques molt importants però que tothom les pot fer servir: és un recurs molt inclusiu". L'objectiu, com apunta, és que "qualsevol infant amb afectacions neuronals greus pugui rebre una educació en l'etapa 0-3 que l'ajudi a desenvolupar activament les seves possibilitats i capacitats, i tan a prop de casa com sigui possible". Per això les aules potencien la relació entre espais com els CDIAPS, els centres d'estimulació, etc. i les escoles bressol: "No és un fet aïllat. Les aules s'integren en el projecte de suport de la Diputació a l'educació inclusiva dins els centres de titularitat municipal però també en aquelles activitats que passen fora de l'horari de la bressol", afegeix Homet.

Posar en pràctica una aula multisensorial i utilitzar-la correctament requereix una formació específica de l'equip docent, tant pel que fa a l'estructura de la sessions com a l'ús específic de cada dispositiu. És un dels aspectes que destaquen des del grup d'escoles bressol Nemomarlin (foto superior), que disposen d'aules multisensorials a tots els centres de Barcelona. "Nosaltres treballem a partir de la teoria de les intel·ligències múl-

tiples de Howard Gardner i els dispositius de l'aula ens permeten treballar àmpliament aquestes intel·ligències", explica Margarita Mir, portaveu de les Escoles Infantils Nemomarlin a Barcelona. "A més, entenem que no s'hi val a improvisar. Es tracta d'un material que s'ha d'utilitzar d'una manera molt precisa i amb uns objectius molt clars. Cal treballar abans de la sessió, durant i després", afegeix.

Segons Mir, el primer mecanisme de coneixement parteix dels sentits que l'infant activa: "Està comprovat que quan el nostre cervell comença a tenir estímuls visuals, auditius o sensorials del tipus que sigui, va establint connexions neuronals que posteriorment facilitaràn el desenvolupament de la intel·ligència abstracta. Aquesta és part de la nostra tasca, sense caure en la sobreestimulació", explica.

Un tub de bombolles, la caseta fosca, els blocs de llum, un piano musical per tocar amb els peus o uns vinils sobre les estacions de l'any són alguns dels materials que ofereix l'aula multisensorial de l'escola Nemomarlin Turó Park: "Intentem no exposar mai tots els dispositius a la vegada. El docent escull aquells que s'adiuen amb la sessió que té preparada i així afavorim el factor sorpresa per a futures sessions", conclou Mir. ✖

L'apunt Sant Jordi i la castanyera

Entrar a l'aula multisensorial per explicar un conte vivencial no és només explicar un conte. És viure'l des de dins, com si l'infant entrés físicament dins el llibre i compartís vivències amb la castanyera o el cavaller sant Jordi. Els infants asseguts a la catifa observen la pantalla digital. Allà comença una història que va acompanyada de so i llum que es projecta per tota l'aula. Per exemple, mentre a la castanyera li cauen les castanyes a terra, a la catifa dels infants s'il·luminen un conjunt de puntets perquè els nens i nenes simulïn recollir-les. O quan apareix el drac de sant Jordi tota la sala es torna verda. Els docents poden controlar com serà aquest conte i variar-lo tant com vulguin. El factor sorpresa està assegurat!